

Nr 36.

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckta motioner om restitution av skatt å bensin, som förbrukas vid jordbruket till bensindrivna traktorer, m. m.

Till bevillningsutskottet ha hänvisats följande inom riksdagen väckta och av utskottet i ett sammanhang behandlade motioner, nämligen

1) de likalydande motionerna I: 149 av herr *Ivar Nilzon* m. fl. och II: 191 av herr *Svensson* i Stenkyrka m. fl., vari hemställts, »att riksdagen måtte bemyndiga Kungl. Maj:t att — i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder som tillämpas vid restitution av tilläggsskatten å bensin som förbrukats vid jordbruket till bensindrivna traktorer under år 1950 — förordna om restitution med 20 öre per liter av den enligt 1929 års förordning utgående skatten å bensin, som från och med den 1 januari 1951 och tills vidare förbrukas vid jordbruket till bensindrivna traktorer»;

2) de likalydande motionerna I: 277 av herr *Mannerskantz* m. fl. och II: 362 av herr *Dickson* m. fl., vari hemställts, »att riksdagen måtte bemyndiga Kungl. Maj:t — med verkan fr. o. m. den 1 januari 1951 och i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder som tillämpats vid restitution av tilläggsskatten å bensin, som förbrukats vid jordbruket till bensindrivna traktorer under år 1950 — förordna om restitution av den enligt 1929 års förordning utgående skatten å bensin, som förbrukas vid jordbruket till bensindrivna traktorer»; samt

3) de likalydande motionerna I: 278 av herr *Pålsson* m. fl. och II: 365 av herr *Nilson* i Spånstad m. fl., vari hemställts, »att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla att den av riksdagen tidigare begärda utredningen om bensinskatte-restitution måtte omfatta även frågan om kollektiv restitution av skatt, som utgår vid transport av skogsprodukter å s. k. skogsbilvägar».

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för de i motionerna framställda yrkandena, får utskottet, i den mån redogörelse härför icke lämnas i det följande, hänvisa till motionerna I: 277, II: 191 och II: 365.

Beskattningen av bensin regleras genom förordningen den 3 maj 1929 (nr 62) om särskild skatt å bensin och motorsprit (jfr SFS 1948: 368). Skatten å bensin — som ursprungligen utgick med 6 öre för liter och därefter successivt höjts — har under tiden den 1 januari 1946 — den 31 december 1950 utgjort 18 öre för liter.

Enligt förordningen den 5 mars 1948 (nr 81) om tilläggsskatt å bensin utgick — utöver nyssnämnda skatt av 18 öre för liter — från och med den

1 april 1948 till och med den 31 december 1950 tilläggsskatt å bensin med 27 öre för liter. De i 1929 års förordning meddelade bestämmelserna rörande skatt å bensin tillämpades jämväl i fråga om tilläggsskatten.

Genom förordning den 2 juni 1950 (nr 414), vilken trätt i kraft den 1 januari 1951, har den särskilda skatten å bensin enligt 1929 års förordning fastställts till 25 öre för liter. Samtidigt upphävdes nyssnämnda förordning den 5 mars 1948 (nr 81) om tilläggsskatt å bensin.

Rätten till restitution av skatt å bensin regleras i 5 § 1929 års förordning. Enligt vad i nämnda paragraf stadgas må restitution av skatt åtnjutas i följande fall, nämligen:

a) för bensin eller motorsprit, som i oförändrat skick utföres till utrikes ort eller svensk frihamn;

b) för bensin eller motorsprit, som med eller utan tillsats av annat ämne användes för framdrivande av tåg eller fordon å järnväg eller av luftfartyg, härunder inbegripet start av icke motordrivet flygplan, eller av motorbåt vid yrkesmässigt utövande av fiske;

c) för bensin och motorsprit, som vid tillverkning av motorer användes för avprovning av motorer å provbädd eller annan dylik anordning utan att därvid transportmedel framföres; samt

d) för bensin, som med eller utan tillsats av annat ämne användes för annat tekniskt ändamål än motordrift.

I 6 § 1929 års förordning föreskrives, att restitution i det under a) angivna fallet må åtnjutas allenast för så vitt utförseln omfattar en myckenhet av minst 500 liter bensin eller motorsprit på en gång. Vidare stadgas i samma paragraf, att restitution i fall som avses under b)—d) må åtnjutas allenast i den omfattning och på de villkor Konungen bestämmer, samt att — där beträffande förbrukning av bensin inom viss näringsgren ur kontrollsynpunkt eller eljest på grund av särskilda omständigheter hinder möter mot restitution — Konungen äger föreskriva, att i stället återbäring skall ske sålunda, att visst med hänsyn till beräknad förbrukning bestämt belopp skall efter förordnande av Konungen eller myndighet, som Konungen bestämmer, användas för näringsgrenens främjande.

I kungörelsen den 26 juni 1948 (nr 370) med tillämpningsföreskrifter till förordningen den 3 maj 1929 (nr 62) om särskild skatt å bensin och motorsprit har Kungl. Maj:t meddelat närmare bestämmelser angående återbäring av sådan skatt.

Rätt till restitution av tilläggsskatt å bensin, som förbrukats vid jordbruket till bensindrivna traktorer, har enligt särskilda av riksdagen gjorda medgivanden förelegat under tiden den 1 april 1948—den 31 december 1950.

Frågan om rätt till restitution av skatt för bensin har varit föremål för prövning såväl vid 1948 som vid 1949 och 1950 års riksdagar.

Rörande behandlingen av frågan vid 1948 och 1949 års riksdagar tillåter sig utskottet hänvisa till bevillningsutskottets betänkanden nr 23/1948 och nr 42/1949.

Vid 1950 års riksdag hemställdes i proposition nr 178 om förlängning av bemyndigandet att förordna om restitution av tilläggsskatten å bensin, som förbrukats vid jordbruket till bensindrivna traktorer. I anslutning till propositionen väcktes ett flertal motioner med yrkanden om utvidgad restitutionsrätt för bland annat bensin, som använts i jordbrukets drift. Nämda proposition och motioner upptogs av 1950 års bevillningsutskott till behandling i betänkande nr 66. Efter att ha redogjort för motionsyrkandena anförde *utskottet* bl. a. följande:

»Såsom förut nämnts har i de likalydande motionerna I: 457 och II: 550 yrkats, att riksdagen måtte bemyndiga Kungl. Maj:t att från och med den 1 juli 1950 förordna om restitution av såväl tilläggsskatten som den ordinarie skatten på bensin som användes i bl. a. jordbruksdriften och trädgårdsodlingen, vilken restitution skulle ske i enlighet med vad som föreslagits i det tidigare berörda sakkunnigbetänkandet den 30 november 1949 dock med vissa smärre jämkningar. Detta sakkunnigförslag, som motionärerna sålunda anse böra i huvudsak godtagas, har emellertid under remissbehandlingen utsatts för åtskillig kritik, och departementschefen har för sin del uttalat, att förslaget icke utan en tidskrävande överarbetning kunde läggas till grund för lagstiftning i ämnet. Även utskottet är av den meningen, att förslaget icke kan utan ytterligare överväganden genomföras. Utskottet finner sig därför icke kunna tillstyrka att en restitutionsrätt nu införes för jordbruksdrift och trädgårdsodling i enlighet med vad som föreslagits i nyssnämnda två motioner.

Emellertid har utskottet — i anslutning till motionen I: 458 — närmare övervägt, huruvida det icke kunde anses motiverat att för jordbrukets del, utan ytterligare uppskov, genomföra en mera begränsad restitutionsrätt, nämligen såvitt angår den ordinarie skatten å bensin som användes vid jordbruket till bensindrivna traktorer.

Mot en sådan ordning kan måhända göras gällande, att, om statsmakterna skulle anse det lämpligt med en utvidgning av nu gällande bestämmelser om rätt till restitution av den ordinarie bensinskatten, detta spörsmål bör upptagas till omprövning i hela sin vidd och icke genomföras på ett begränsat område.

Häremot kan till en början erinras, att jordbruket i fråga om restitutionsrätten till bensinskatt redan kommit att intaga en särställning. Därtill kommer, att enligt utskottets uppfattning särskilda omständigheter motivera, att skatten å den bensin som användes vid jordbruket till bensindrivna traktorer, utan ytterligare undanskjutande av frågan härom, göres till föremål för restitution. Av den i ärendet föreliggande utredningen framgår nämligen, att bensintraktorer äro väsentligt överlägsna fotogentraktorer i jordbruksdrift; bensindriften medför sålunda högre effekt vid traktorns utnyttjande, sparar bränsle och smörjolja samt är på grund av bensintraktorns enklare skötsel mera arbetsbesparande. Dessutom ställa sig bensintraktorerna billigare i inköp än fotogentraktorerna. Ur nationalekonomisk synpunkt skulle det vara till fördel för landet om en allmän övergång kunde ske från fotogen- till bensintraktorer; bland annat skulle besparingar kunna ske i fråga om utländsk valuta som erfordras för inköp av fotogentraktorer och av drivmedel till traktordriften. Därest ej beskattningen av bensin som förbrukas i jordbruksdrift med det snaraste borttages, torde bensintraktorerna komma att till största delen försvinna från jordbruket; och detta skulle betyda att för jordbruket komme framdeles att

anskaffas dyrbarare maskiner än nödvändigt, att dessa maskiner även komme att bli mindre effektiva och att en önskvärd rationalisering av jordbruket förhindrades.

Vidare må framhållas, att ett borttagande av bensenbeskattningen på detta begränsade område skulle medföra en reducering av de i jordbrukskalkylen ingående utgiftsposterna — bl. a. för kapital- och räntekostnader samt för inköp av drivmedel — varför en restitutionsrätt skulle nedbringa jordbrukets kostnader.

Enligt inför utskottet lämnade upplysningar har det hittillsvarande systemet för restitution av tilläggsskatten å bensen till jordbrukets bensen-drivna traktorer i stort sett fungerat tillfredsställande, jämväl under tiden efter det att bensenransoneringen upphört. Ej heller synas administrationskostnaderna för detta system ha uppgått till några större belopp.

Därest omedelbara åtgärder vidtoges för att införa en restitutionsrätt i fråga om den ordinarie bensinskatten, på sätt yrkats i motionen I: 458, skulle även den fördelen uppkomma, att hittills vunna erfarenheter vid restitution av tilläggsskatten skulle kunna bättre utnyttjas och vidgas än om den föreslagna restitutionsrätten skulle komma till stånd först i ett senare sammanhang. Vid ett dröjsmål med restitutionsrättens genomförande skulle även den nu upptränade personalen vid länsstyrelserna och statens jordbruksnämnd komma att inriktas på andra uppgifter samt fullständigandet och effektiviseringen av de hittills uppbyggda kortregistren avbrytas.

Såsom ytterligare skäl för statsmakterna att snarast möjligt medgiva rätt till restitution i den begränsade omfattning varom här är fråga vill utskottet särskilt framföra, att de påtalade olägenheterna med bensenbeskattningen icke kunna undanröjas genom kollektiv restitution och att i Danmark ett individuellt restitutionsförfarande på detta område ansetts kunna genomföras.

I enlighet med vad sålunda anförts tillstyrker utskottet, att riksdagen bemyndigar Kungl. Maj:t att — i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder som tillämpats vid restitution av tilläggsskatt å bensen, som förbrukats vid jordbruket till bensen-drivna traktorer under första halvåret 1950 — förordna om restitution av den ordinarie skatten å bensen, som förbrukas för nu nämnda ändamål. Denna restitutionsrätt torde lämpligast böra vinna tillämpning från och med den 1 januari 1951 och gälla tills vidare utan någon tidsbegränsning.

Därest den av utskottet nu föreslagna restitutionsrätten genomföres, framstår det såsom särskilt angeläget att frågan om restitution av skatt för bensen, som vid jordbruket användes för andra ändamål än för bensen-drivna traktorer eller för körning på allmän väg, blir löst. Utskottet förordar därför att en översyn snarast kommer till stånd av det senast avgivna sakkunnigbetänkandet i dessa delar. Vid en sådan översyn torde åtminstone i viss utsträckning kunna utnyttjas erfarenheterna av det hittills tillämpade restitutionsförfarandet. Vidare torde det vara av intresse att tidigare verkställda undersökningar av möjligheterna att tillhandahålla färgad, skattefri bensen fullföljas. — — —

Vad angår de likalydande motionerna I: 164 och II: 198 utmynna dessa i en hemställan om utredning av frågan om utvidgad rätt till restitution av skatt för bensen som användes inom industrien. Då utskottet, enligt vad förut anförts, funnit sig böra tillstyrka en översyn av bestämmelserna om restitution av skatt för bensen, som förbrukats vid jordbruket, torde det vara lämpligt att vid sagda översyn behandlas jämväl de spörsmål som berörts i förevarande två motioner.

Med hänsyn härtill och då för utskottet upplysts att åtskilliga andra restitutionsspörsmål föreligga, som kräva närmare undersökning, torde den av utskottet förordade översynen av rätten till restitution av skatt för bensin böra göras allsidig och förutsättningslös. Samtidigt vill utskottet emellertid understryka att då vad utskottet föreslagit i fråga om rätten till restitution av skatt för bensin, som användes till jordbrukets bensindrivna traktorer, måste anses såsom en provisorisk lösning, det är angeläget att översynen sker snarast möjligt.»

Bevillningsutskottet hemställde i sagda betänkande bl. a., att riksdagen måtte bemyndiga Kungl. Maj:t att — i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder som tillämpats vid restitution av tilläggsskatten å bensin, som förbrukats vid jordbruket till bensindrivna traktorer under första halvåret 1950 — förordna om restitution av den enligt 1929 års förordning utgående skatten å bensin, som från och med den 1 januari 1951 och tills vidare förbrukades vid jordbruket till bensindrivna traktorer, ävensom i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte med beaktande av vad utskottet i betänkandet anfört, skyndsamt föranstalta om en allsidig och förutsättningslös utredning angående rätten till restitution av skatt å bensin samt för riksdagen framlägga de förslag vartill utredningen kunde för-
anleda.

Vid bevillningsutskottets betänkande fanns fogad en av herr Olsson i Gävle m. fl. avgiven *reservation*. Reservanterna ansågo, att bevillningsutskottets yttrande i betänkande nr 66 bort i nu förevarande hänseende haft följande lydelse:

»Beträffande spörsmålet om rätt till restitution av skatt å bensin som förbrukas i jordbruket ha, såsom förut antytts, i flera av de förut omnämnda motionerna framställts yrkanden, vilka gå avsevärt längre än vad i propositionen föreslagits. Sålunda har yrkats i de likalydande motionerna I: 457 och II: 550, att riksdagen måtte bemyndiga Kungl. Maj:t att från och med den 1 juli 1950 förordna om restitution av såväl tilläggsskatten som den ordinarie skatten på bensin som användes i bl. a. jordbruksdriften och trädgårdsodlingen, vilken restitution skulle ske i enlighet med vad som föreslagits i det tidigare berörda sakkunnigbetänkandet den 30 november 1949 dock med vissa smärre jämkningar. Vidare har i motionen I: 458 hemställts bl. a. att riksdagen måtte besluta att bemyndiga Kungl. Maj:t att — i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder, vilka tillämpats vid restitution av tilläggsskatt å bensin som förbrukats vid jordbruket till bensindrivna traktorer under år 1949 — förordna om restitution av all skatt å bensin som förbrukas vid jordbruket till bensindrivna traktorer under tiden den 1 januari 1950—den 30 juni 1951.

Därjämte må erinras om att i de likalydande motionerna I: 164 och II: 198 hemställts om utredning i syfte att utvidga den för industrien gällande rätten till restitution av bensinskatt.

I anledning av dessa yrkanden vill utskottet erinra om de svårigheter som, enligt ett flertal undersökningar under de senaste årtiondena, föreligga då det gällt att utforma ett förslag till restitution av skatt å bensin, använd inom jordbruket. Slutresultatet av dessa undersökningar har städse blivit, att någon praktisk lösning av restitutionsfrågan icke kunnat anvisas, varför frågan varje gång fått falla. Vidare må hänvisas till vad som förekom vid 1948 års riksdag i samband med införandet av tilläggsskatten å bensin, vil-

ken tillägsskatt medförde en höjning av bensinbeskattningen från 18 till 45 öre för liter. Enligt vad 1948 års bevillningsutskott anförde ansåg utskottet sig icke kunna anvisa någon slutgiltig lösning av frågan om rätt till restitution av skatt å bensin, som användes för jordbrukets drift, utan denna fråga borde göras till föremål för närmare utredning. Samma bevillningsutskott framhöll emellertid vidare att — med hänsyn bl. a. till en då verkställd import av bensindrivna traktorer från England — det syntes angeläget att restitutionen av skatt å bensin för nyssnämnda ändamål medgäves åtminstone i viss utsträckning redan från och med den 1 april 1948, och utskottet förordade därför, att riksdagen måtte bemyndiga Kungl. Maj:t att — därest det skulle visa sig praktiskt möjligt att genomföra en individuell restitution av tillägsskatten å bensin som förbrukats vid jordbruket till bensindrivna traktorer — förordna om sådan restitution under en närmare angiven tidsperiod. Dessa uttalanden och förslag godkändes av 1948 års riksdag.

Av vad 1948 års bevillningsutskott sålunda anförde framgår att utskottet såvitt angår omfattningen av rätten till restitution av skatt å bensin för jordbruksdrift uppdrog en markerad skillnadslinje mellan den ordinarie skatten och tillägsskatten å bensin; för jordbrukets bensindrivna traktorer förordades alltså en fullständig restitution av tillägsskatten medan däremot den ordinarie skatten fortfarande skulle utgå med sitt fulla belopp.

Den av 1948 års riksdag begärda utredningen av frågan om rätt till restitution av skatt för bensin, som användes för jordbruksdrift, har numera kommit till stånd genom det förut omnämnda sakkunnigbetänkandet den 30 november 1949. I detta betänkande har föreslagits, att en fullständig restitutionsrätt skulle införas — efter ett flertal olika system — i fråga om skatten för all bensin, som förbrukades vid jordbrukets drift dock med undantag för körning å allmän väg. I betänkandet ha vidare behandlats möjligheterna att genomföra en restitutionsrätt på flera andra områden. Beträffande detta betänkande har emellertid föredragande departementschefen i propositionen nr 178 erinrat om den kritik som under remissbehandlingen riktats mot betänkandet, och departementschefen har vidare uttalat, att han — utan att taga ställning till frågan om det principiellt berättigade i kravet på restitution för de i betänkandet behandlade spörsmålen — kommit till den uppfattningen att betänkandet i vart fall icke kunde utan en tidskrävande överarbetning läggas till grund för lagstiftning i ämnet.

Jämväl utskottet, som tagit närmare del av innehållet i nyssnämnda sakkunnigbetänkande och de däröver avgivna remissutlåtandena, anser de i betänkandet framlagda förslagen ogenomförbara, särskilt med hänsyn till omöjligheten att upprätta en kontroll över restitutionen och även på grund av den stora administrativa apparat som säkerligen skulle bli erforderlig för ett ur allmän synpunkt godtagbart handhavande av restitutionsärendena. Utskottet kan därför icke biträda de yrkanden om ett omedelbart genomförande av betänkandet, som framställts i de likalydande motionerna I: 457 och II: 550.

Utskottet anser sig emellertid icke böra stanna vid enbart ett avstyrkande av de föreliggande yrkandena om införande av rätt till restitution av den ordinarie skatten på bensin. Utskottet anser nämligen, att frågan om rätt till restitution av all skatt för bensin som användes inom jordbruket är, åtminstone sett på längre sikt, av stor betydelse icke endast för jordbruket såsom sådant utan även för landet i dess helhet. Utskottet har sålunda ett positivt intresse för att jordbrukets restitutionsfråga blir löst på ett ändamålsenligt sätt. Samma intresse hyser utskottet även till frågan om rätt till restitution av skatt för bensin som användes för andra ändamål än för framdrivande av fordon å allmän väg, exempelvis inom industrien, skogsbruket

och försvarsväsendet. Då en definitiv lösning av samtliga restitutionsspörsmål får anses vara en angelägen uppgift för statsmakterna och då — såsom jämväl departementschefen anført — dessa spörsmål kräva ytterligare undersökningar, förordar utskottet att en allmän översyn verkställes av nu gällande bestämmelser om rätt till restitution av bensinskatt. Vid en sådan översyn, som hör med det snaraste komma till stånd, torde böra beaktas de anspråk på restitutionsrätt, som anförts eller komma att anföras från bl. a. olika områden av näringslivet, dock torde vid översynen i första hand jordbrukets restitutionsproblem böra göras till föremål för utredning. Något hinder bör alltså icke föreligga, att den av utskottet förordade översynen genomföres i olika etapper.

Utskottet har därefter att taga ställning till det i motionen I: 458 framförda yrkandet, att riksdagen måtte bemyndiga Kungl. Maj:t att genomföra en restitutionsrätt med avseende å den *ordinarie* skatten på bensin som användes vid jordbruket till bensindrivna traktorer.

Såsom nyss anförts har utskottet ett bestämt intresse för att frågan om rätten till resitution av skatt för bensin, som användes för — bland annat — jordbrukets drift, löses med det snaraste; denna inställning hyser utskottet icke minst i fråga om skatten å bensin till jordbrukets bensindrivna traktorer. Utskottet vill sålunda erinra om att utskottet i detta betänkande förordat en allmän översyn av lagstiftningen på förevarande område.

Å andra sidan måste verkligt övertygande skäl förebringas för att utskottet skall kunna intaga den ståndpunkten, att — samtidigt som en allmän översyn tillstyrkes på ett visst område — utskottet i fråga om en begränsad sektor av samma område föreslår omedelbara åtgärder, vilka kunna föregripa det slutliga resultatet av den allmänna översynen. Enligt utskottets mening synes det diskutabelt, huruvida några dylika omedelbara åtgärder verkligen kunna anses påkallade. Då restitutionsfrågan behandlades vid 1948 års riksdag gjordes inga utfästelser från riksdagens sida beträffande den *ordinarie* skatten. Att ett till omfattningen och tiden begränsat bemyndigande för Kungl. Maj:t att restituera tilläggsskatten den gången lämnades av riksdagen berodde huvudsakligen på att den av krisförhållandena betingade skärpningen av bensinbeskattningen kom att sammanfalla med en just då omfattande och för landets försörjning betydelsefull import av bensindrivna traktorer från England. Dessutom är att märka att den *ordinarie* bensinskatten hela tiden utgått för bensin som använts till bensindrivna traktorer. Då på förevarande område hittills icke förekommit annat än att tilläggsskatten borttagits, räknat från och med 1951 års ingång, föreligger i själva verket icke någon anledning att nu upptaga till behandling frågan om eventuell restitution av den *ordinarie* bensinskatten. Utskottet bortser härvid från att sistnämnda skatt den 1 januari 1951 kommer att höjas med 7 öre för liter; utskottet anser nämligen att denna höjning — även om den betyder en ökad skillnad i driftkostnaderna för bensin- och fotogendrivna traktorer — i allt fall innebär i huvudsak endast en anpassning av skattens nominella belopp efter den högre allmänna prisnivå som uppkommit efter år 1945 då den nu gällande skattesatsen fastställdes.

Vidare vill utskottet framhålla att, såvitt framgår av de för utskottet tillgängliga siffrorna rörande antalet bensindrivna traktorer, någon minskning av detta antal icke inträtt under tiden efter den 1 april 1948, då tilläggsskatten på bensin med undantag för bensinen till nyssnämnda traktorer infördes. Det synes icke vara anledning förmoda, att antalet bensindrivna traktorer kommer att reduceras, därest — liksom hittills — den *ordinarie* skatten får utgå i förevarande fall även i fortsättningen in till dess den allmänna översynen av restitutionslagstiftningen inom en snar framtid blivit genomförd.

Inom utskottet har gjorts gällande, att ett borttagande även av den ordinarie skatten för bensin som användes till bensindrivna traktorer vid jordbruket skulle få betydande återverkningar på jordbrukskalkylen i så måtto, att jordbrukets kostnader skulle på flera punkter kunna reduceras. I anledning härav vill utskottet framhålla, att återverkningarna på jordbrukskalkylen i kostnadsreducerande riktning knappast kunna inträda omedelbart vid ett totalt borttagande av bensinskatten, eftersom en mera allmän övergång till bensindrivna traktorer icke kan ske från en dag till annan utan kommer att taga en längre tid i anspråk. Samma synpunkt äger på motsvarande sätt giltighet vid bedömandet om riskerna för en övergång från bensin- till fotogendrift, därest icke det i motionen I: 458 framställda önskemålet omedelbart tillgodoses. Även om den ordinarie bensinskatten kvarstår efter den 31 december 1950 kommer därför icke, såvitt utskottet kan finna, någon mera omfattande förändring i jordbrukets traktorbestånd att inträda. Däremot skulle ett bifall till sagda motion omedelbart få det synliga resultatet, att statsverket för restitutionens genomförande åsamkas en utgift av omkring 1,5 miljoner kronor för år räknat.

Slutligen kan utskottet icke bortse ifrån att ett omedelbart genomförande av den motionsledes påyrkade rätten till restitution av den ordinarie skatten för bensin till jordbrukets bensindrivna traktorer skulle för en viss kategori yrkesutövare betyda ett gynnande som kan väcka berättigade erinringar från andra yrkesutövares sida.

Med hänsyn härtill och med understrykande av att ett bifall till motionen I: 458 skulle innebära, att riksdagen fattade beslut i en sakfråga och samtidigt påyrkade, att en utredning skulle göras om möjligheterna att praktiskt lösa bl. a. samma sakfråga, anser utskottet sig icke kunna nu förorda bifall till nämnda motion. — — —

Vad angår de likalydande motionerna I: 164 och II: 198 utmynna dessa i en hemställan om utredning av frågan om utvidgad rätt till restitution av skatt för bensin som användes inom industrien. Då utskottet, enligt vad förut anförts, funnit sig böra tillstyrka, att en allmän översyn verkställs av gällande bestämmelser om rätt till restitution av bensinskatt, böra självfallet — på sätt utskottet i det föregående antytt — nu förevarande yrkanden övervägas i samband med nämnda översyn. Yrkandena i fråga torde få anses besvarade genom vad utskottet sålunda föreslagit.»

Reservanterna voro sålunda av den uppfattningen att någon omedelbar restitutionsrätt för den ordinarie skatten å bensin, som använts i jordbrukets drift till bensindrivna traktorer efter den 1 januari 1951, icke för det dåvarande borde medgivas. Däremot ansågo reservanterna i likhet med majoriteten, att en utredning borde igångsättas. I enlighet härmed hemställdes i reservationen att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte skyndsamt föranstalta om en allmän översyn av bestämmelserna om rätt till restitution av skatt å bensin som förbrukades för andra ändamål än för trafik på allmän väg — därvid i första hand restitutionsrätten i fråga om vid jordbruket använd bensin borde omprövas — samt för riksdagen framlägga de förslag, vartill denna översyn kunde föranleda.

Riksdagen godkände vad i reservationen anförts samt biföll vad däri förordats (skrivelse nr 420).

Av innehållet i *de förevarande motionerna* må här återgivas följande.

I *de likalydande motionerna I: 149 och II: 191* har uttalats, att motionärerna icke hade något att erinra mot att frågan om de allmänna grunderna för rätt till restitution av bensinskatten utreddes och sedan bleve föremål för statsmakternas prövning, men motionärerna ansåge det synnerligen önskvärt, att jordbruket i avvaktan på denna prövning tillerkändes rätt att tills vidare åtnjuta restitution av skatten på den bensin, som förbrukades av *de bensindrivna traktorerna*. Jordbruket hade redan kommit att intaga en särställning i fråga om restitutionsrätten till bensinskatt och en eventuell framtida utvidgning av denna rätt till nya områden borde således inte hindra, att jordbruket tills vidare finge åtnjuta en sådan rätt, åtminstone för en del av bensinskatten. Särskilda omständigheter motiverade också en dylik rätt. Bensintraktorerna vore överlägsna fotogentraktorerna i jordbruksdrift. Bensindriften medförde högre effekt vid traktorns användning och bleve åtminstone i viss utsträckning arbetssparande, därför att bensintraktorn vore mera lättskött än fotogentraktorn. Från nationalekonomiska utgångspunkter skulle en allmän övergång från fotogendrivna till bensindrivna traktorer ställa sig fördelaktig, emedan man därigenom skulle kunna spara utländsk valuta. Även efter borttagandet av tilläggsskatten låge bensinbeskattningen på en hög nivå. Om jordbrukarna icke snarast erhöle restitution för hela eller större delen av bensinskatten bleve kostnaderna för bensindriften höga, och det kunde befaras, att utvecklingen ginge i en sådan riktning, att de nu befintliga bensintraktorerna utbyttes mot fotogentraktorer. Detta skulle ur såväl nationalekonomiska som privatekonomiska synpunkter vara ofördelaktigt. Det hittillsvarande systemet för restitution av tilläggsskatten å bensin till jordbruket torde i stort sett ha fungerat tillfredsställande även efter det att bensinransoneringen upphört. Det borde förden skull ej medföra några nämnvärda olägenheter att tills vidare tillämpa detta system. Administrationskostnaderna syntes också ha kunnat hållas relativt låga. Om åtgärder omedelbart vidtoges för att införa restitutionsrätt i fråga om den ordinarie bensinskatten, skulle hittills vunna erfarenheter av systemet med restitution av tilläggsskatten bättre kunna utnyttjas. Detta skulle vara till uppenbar fördel för arbetet inom den utredning rörande restitutionsproblemet, som riksdagen begärt.

Motionärerna ansåge sig icke behöva ta ställning till den frågan, om hela den ordinarie bensinskatten för framtiden borde återbäras till jordbruket eller om endast en del borde restitueras. Då bensinskatten enligt hittills tillämpade principer skulle användas för finansiering av vägväsendets kostnader kunde det hävdas, att skatten för den bensin som användes i jordbruksdriften helt borde återbäras till jordbruket. I avvaktan på den av riksdagen begärda utredningen ville motionärerna emellertid föreslå, att jordbruket erhöle restitution tills vidare med 20 öre per liter av skatten å den bensin, som användes av *de bensindrivna traktorerna*.

Till stöd för det i de likalydande *motionerna I: 277 och II: 362* framförda yrkandet har hänvisats till vad 1950 års bevillningsutskott anfört i betänkande nr 66. Då motionärerna ansåge, att de i sagda betänkande anförda skälen fortfarande ägde samma giltighet, som då de framfördes av utskottet, syntes det motionärerna påkallat, att restitution av skatt å bensin, som användes vid jordbrukets drift, verkställdes.

I de likalydande *motionerna I: 278 och II: 365* har framhållits att transport av skogsprodukter med bil blivit allt vanligare. Till en del skedde dessa transporter på de allmänna vägarna, men i stor utsträckning även på enskilda vägar, främst på s. k. skogsbilvägar. Drivmedlet vid dessa transporter vore oftast bensin, och eftersom denna vore skattebelagd och influtna medel användes för den allmänna väghållningen bleve situationen ofta att den, som transporterade skogsprodukter på en enskild skogsbilväg finge helt svara för väghållningen å densamma och dessutom för varje bensinliter som förbrukades å den enskilda vägen erlægga en avgift, som ginge till den allmänna väghållningen i landet. Detta kunde inte vara riktigt. Skogsbruket borde i någon form gottgöras för den bensinskattavgift, som belöpte å transportererna å de enskilda skogsbilvägarna exempelvis i form av en kollektiv restitution till byggande av skogsbilvägar. Det syntes lämpligt, att den av riksdagen begärda utredningen av frågan om restitution av bensinskatt finge sig anförtrott att även utreda denna fråga.

Efter det förevarande motioner avlämnats har statsrådet och chefen för finansdepartementet — med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 23 februari 1951 — den 6 mars tillkallat en särskild utredningsman med uppdrag att verkställa en allmän utredning rörande beskattningen av motorfordonstrafiken.

Efter en erinran om riksdagens förenämnda skrivelse nr 420 uttalas i direktiven för utredningen bland annat följande:

»Genom riksdagens nyss angivna hemställan om översyn av restitutionsbestämmelserna för bensinskatt har på nytt aktualiserats frågan, huruvida icke tidpunkten är inne att verkställa en allmän utredning rörande beskattningen av motorfordonstrafiken. Enligt min mening bör en sådan utredning nu komma till stånd.

Utgångspunkten för utredningen bör vara att som allmän riktlinje fortfarande skall gälla att motorfordonstrafiken genom särskild beskattning gäldar den kostnad, som den orsakar vägväsendet. Avvikelser i olika hänseenden från denna princip förekomma redan nu och äro måhända påkallade också i fortsättningen. Utredningsuppgifterna komma sålunda att omfatta undersökningar av vägväsendets utbyggnads- och underhållsbehov på något längre sikt och de praktiska möjligheterna att med hänsyn till arbetskraftläget och andra faktorer tillgodose dessa behov ävensom en avvägning av motorfordonstrafikens tillbörliga andel i de framtida vägkostnaderna bl. a. i förhållande till övriga trafikantgrupper.

I fråga om fördelningen av beskattningen på motorfordonen och på bensin tala flera skäl för att man gör en ny avvägning mellan dessa två beskattningsformer med sikte på att överföra en större del av skattebördan

på motorfordonen. Härigenom skulle de svårigheter, som det nuvarande relativt höga bensinpriset förorsakar på andra områden än den egentliga vägtrafikens i någon mån kunna elimineras. En sådan omläggning av beskattningen synes motiverad även med hänsyn till den ökade användningen av tunga lastbilar drivna med dieselolja och andra lågbeskattade drivmedel.

Härtill kommer ytterligare en viktig synpunkt. De principer, efter vilka den nuvarande fordonsskatten fördelats, fastställdes på en tid då sammansättningen av fordonsbeståndet var en annan än nu. Detta har successivt förändrats särskilt i vad avser lastbilarnas tyngd. Vid bedömningen av vägväsendets framtida medelsbehov utgör de tyngre fordonens krav på vägnätet en faktor av större betydelse än vad man tidigare räknat med. Det finns därför anledning ifrågasätta att de tyngre fordonen böra bära en större del av de vägstnader, som skola gäldas av motorfordonstrafiken, än som f. n. är fallet. En sådan relativ ökning av skatten måste läggas på fordonsskatten, eftersom bensinskatten icke lämpligen kan differentieras för olika fordons typer. Denna omfördelning av fordonsskatten kan i sin tur medföra en total höjning av fordonsskattens ram.

Då en omläggning av beskattningen i enlighet med vad här anförts kan komma att medföra en sänkning av bensinpriset, skulle frågan om rätt till restitution av bensinskatt i motsvarande mån minska i betydelse. Den bör dock vid utredningen tagas upp till närmare undersökning. Det är angeläget att ett eventuellt restitutionsförfarande icke blir onödigt komplicerat. I främsta rummet böra därför andra möjligheter än den individuella restitutionen undersökas.»

Utskottets yttrande.

I de likalydande motionerna I: 149 av herr Ivar Nilzon m. fl. och II: 191 av herr Svensson i Stenkyrka m. fl. samt de likalydande motionerna I: 277 av herr Mannerskantz m. fl. och II: 362 av herr Dickson m. fl. ha framställts yrkanden om restitution av skatt å bensin, som från och med den 1 januari 1951 och tills vidare förbrukas vid jordbruket till bensindrivna traktorer. Enligt de sistnämnda båda motionerna skulle restitutionsrätten avse hela den enligt 1929 års förordning utgående skatten eller sålunda 25 öre för liter. I motionerna I: 149 och II: 191 har yrkandet begränsats till att avse restitution med 20 öre för liter. Restitutionen förutsattes skola ske i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder som tillämpats vid restitution av tilläggsskatten å bensin, som förbrukats vid jordbruket till bensindrivna traktorer under år 1950.

Såsom ovan anmärkts genomfördes år 1950 en omläggning av bensinbeskattningen. Den genom beslut av 1948 års riksdag införda tilläggsskatten å bensin av 27 öre för liter upphävdes helt. Samtidigt höjdes den ordinarie skatten från 18 öre till 25 öre för liter. Den nya skattesatsen trädde i kraft den 1 januari 1951. Under den tid tilläggsskatten utgått hade enligt särskilda av riksdagen lämnade medgivanden förelegat restitutionsrätt för tilläggsskatt å bensin, som förbrukats till jordbrukets bensindrivna traktorer. Under tiden den 1 april 1948—den 31 december 1949 hade restitu-

tionen, i stort sett anknutits till då gällande ransoneringsystem i fråga om bensin och genomförts under statens livsmedelskommissions överinseende och kontroll. Restitutionen under år 1950 hade — sedan bensinransoneringen avvecklats i november 1949 — grundats på det schematiska normsystem, som tillkommit under ransonerings tiden och enligt vilket restitution beviljats för ett visst antal liter bensin som fastställts med hänsyn till storleken av för vissa ändamål bearbetad jordbruksareal och vissa transporter. Restitutionsärendena avseende tiden efter den 1 januari 1950 ha handlagts av statens jordbruksnämnd.

Vid 1950 års riksdag aktualiserades motionsvägen ett flertal restitutionsfrågor. Sålunda framställdes bl. a. yrkanden om restitution av all skatt å bensin som använts i jordbruksdriften och trädgårdsodlingen. Restitutionen förutsattes skola ske i enlighet med vad som föreslagits i ett den 30 november 1949 avgivet sakkunnigbetänkande. 1950 års bevillningsutskott, som upptog motionerna till behandling i sitt betänkande nr 66, ansåg sig icke kunna tillstyrka att en restitutionsrätt för det dåvarande infördes i den omfattning, som förordats i motionerna. Avgörande vikt tillmättes därvid det förhållandet att det av de sakkunniga framlagda förslaget befunnits icke kunna utan ytterligare överväganden genomföras. Utskottet förordade emellertid att en allsidig och förutsättningslös utredning angående rätten till restitution av skatt å bensin skulle komma till stånd.

För jordbrukets del fann utskottet dock motiverat, att en mera begränsad restitutionsrätt genomfördes utan ytterligare uppskov. Den restitutionsrätt som förelegat i fråga om tilläggsskatten å bensin, som förbrukats i jordbruket till bensindrivna traktorer, borde — sedan tilläggsskatten avskaffats från och med den 1 januari 1951 och den ordinarie skatten i samband därmed höjts från 18 till 25 öre — enligt utskottets mening ersättas av en liknande restitutionsrätt i fråga om den ordinarie skatten. I enlighet härmed hemställde utskottet, att riksdagen måtte bemyndiga Kungl. Maj:t att förordna om restitution av den ordinarie skatten å bensin, som från och med den 1 januari 1951 och tills vidare förbrukades vid jordbruket till bensindrivna traktorer. Vad utskottet sålunda hemställt bifölls emellertid icke av riksdagen. Efter den 1 januari 1951 föreligger sålunda ingen restitutionsrätt för den till jordbrukets traktorer använda bensinen.

Beträffande motiveringen för bevillningsutskottets ställningstagande år 1950 i denna fråga torde få hänvisas till den ovan intagna redogörelsen för betänkandet nr 66 till 1950 års riksdag. Några av de viktigaste skälen må här ånyo understrykas. Det framhölls att bensintraktorer vore väsentligt överlägsna fotogentraktorer i jordbruksdrift; bensindriften medförde sålunda högre effekt vid traktorns utnyttjande, sparade bränsle och smörjolja samt vore på grund av bensintraktorns enklare skötsel mera arbetsbesparande. Dessutom ställde sig bensintraktorerna billigare i inköp än fotogentraktorerna. Ur nationalekonomisk synpunkt skulle det vara till fördel för landet om en allmän övergång kunde ske från fotogen- till bensintraktorer. Därest ej beskattningen av bensin som förbrukades i jordbruksdrift med

det snaraste borttoges torde bensintraktorerna komma att till största delen försvinna från jordbruket; och detta skulle betyda att för jordbruket komme framdeles att anskaffas dyrbarare maskiner än nödvändigt, att dessa maskiner även komme att bli mindre effektiva och att en önskvärd rationalisering av jordbruket skulle förhindras. Vidare framhölls, att ett borttagande av bensinbeskattningen skulle medföra en reducering av de i jordbrukskalkylen ingående utgiftsposterna, bl. a. för kapital- och räntekostnader samt för inköp av drivmedel, varför en restitutionsrätt skulle nedbringa jordbrukets kostnader. Därest omedelbara åtgärder vidtoges för att införa en restitutionsrätt i fråga om den ordinarie skatten skulle även den praktiska fördelen uppkomma, att hittills vunna erfarenheter vid restitution av tillägsskatten skulle kunna bättre utnyttjas och vidgas än om restitutionsrätten skulle komma till stånd först i ett senare sammanhang. Vid ett dröjsmål med restitutionsrättens genomförande skulle även den nu upptränade personalen vid länsstyrelserna och statens jordbruksnämnd komma att inriktas på andra uppgifter samt fullständigandet och effektiveringen av de hittills uppbyggda kortregistren avbrytas.

Då yrkanden om införandet av en restitutionsrätt för skatt å bensin, som använts vid jordbruket till bensindrivna traktorer, nu ånyo framkommit, må först erinras om att chefen för finansdepartementet den 6 mars i år med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande tillkallat en särskild utredningsman för att verkställa en allmän utredning rörande beskattningen av motorfordonstrafiken. Enligt de lämnade direktiven skall utredningen upptaga till bedömande bl. a. frågan om fördelningen av beskattningen på motorfordon och på bensin. Mot bakgrunden av övervägandena i detta hänseende skall sedan frågan om restitutionsrätten upptagas till prövning. Bevillningsutskottet har självfallet ingenting i och för sig att erinra emot att en allmän omprövning av hela beskattningen av motorfordonstrafiken nu igångsättes. Det torde emellertid stå klart att en utredning, som syftar till en genomgripande omläggning av beskattningen på här förevarande område, icke kan slutföras å sådan tid att förslag kan föreläggas årets riksdag.

Vid ett ställningstagande till de föreliggande motionerna måste detta förhållande tillmätas avgörande betydelse. Olägenheterna av ett uppskov med restitutionsfrågan beträffande jordbrukets bensintraktorer ligga i öppen dag. Såsom framhölls vid frågans behandling i höstas torde bensintraktorerna komma att till största delen försvinna, därest icke skatten å bensin, som användes i jordbruksdriften, borttages. Vad detta skulle betyda för det svenska jordbruket har närmare belysts i det tidigare omnämnda av 1950 års bevillningsutskott avgivna betänkandet nr 66. Inom utskottet har upplysts, att på många håll i landet förberedelser redan träffats för ombyggnad av bensintraktorer till fotogendrift. Därest beslut om restitution icke fattas inom den närmaste tiden torde betydande kostnader komma att nedläggas på dylika ur nationalekonomiska synpunkter icke

önskvärda ombyggnadsarbeten. I det läge som sålunda uppkommit anser sig utskottet böra tillstyrka att frågan om restitution av skatt å bensin, som användes i jordbruket till bensindrivna traktorer, nu erhåller en provisorisk lösning i huvudsaklig överensstämmelse med vad som föreslagits i de likalydande motionerna I: 149 och II: 191 samt I: 277 och II: 362.

Beträffande restitutionsrättens omfattning ha olika yrkanden framkommit. I motionerna I: 277 och II: 362 har hemställts om att restitutionen måtte omfatta hela den ordinarie skatten, medan i motionerna I: 149 och II: 191 yrkandet begränsats till att avse 20 öre per liter. Med hänsyn till att restitutionsfrågan nu endast avses skola erhålla en provisorisk lösning, anser sig utskottet kunna förorda det i de sistnämnda motionerna framställda yrkandet. Utskottet vill dock understryka, att utskottet härmed icke tagit ställning till frågan vilken omfattning restitutionen skall givas vid en mera definitiv lösning av restitutionsspörsmålen.

I de likalydande motionerna I: 278 och II: 365 har hemställts, att riksdagen måtte hos Kungl. Maj:t anhålla att den av riksdagen tidigare begärda utredningen om bensinskatte-restitution måtte omfatta även frågan om kollektiv restitution av skatt, som utgår vid transport av skogsprodukter å s. k. skogsbilvägar. I anledning härav får utskottet erinra om att den av 1950 års riksdag begärda utredningen angivits skola omfatta bestämmelserna om rätt till restitution av skatt å bensin som förbrukas för andra ändamål än för trafik på allmän väg. I den utskottsreservation, som låg till grund för riksdagens beslut, framhölls att bland de restitutionsspörsmål som borde prövas, vore frågan om rätt till restitution av skatt för bensin som användes exempelvis inom skogsbruket. Det torde sålunda kunna förutsättas, att vid den nu pågående utredningen frågan om restitution av skatt å bensin, som förbrukas vid transport av skogsprodukter på s. k. skogsbilvägar, upptages till prövning. Med det nu anförda anser sig utskottet ha besvarat motionerna I: 278 och II: 365.

Utskottets hemställan.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A) att riksdagen måtte, i anledning av de likalydande motionerna I: 149 av herr Ivar Nilzon m. fl. och II: 191 av herr Svensson i Stenkyrka m. fl. samt de likalydande motionerna I: 277 av herr Mannerskantz m. fl. och II: 362 av herr Dickson m. fl., bemyndiga Kungl. Maj:t att — i huvudsaklig överensstämmelse med de grunder som tillämpats vid restitution av tilläggsskatten å bensin, som förbrukats vid jordbruket till bensindrivna traktorer under år 1950 — förordna om restitution med 20 öre per liter av den enligt 1929 års förordning utgående skatten å bensin,

som från och med den 1 januari 1951 och tills vidare förbrukas vid jordbruket till bensindrivna traktorer; samt

B) att de likalydande motionerna I: 278 av herr Pålsson m. fl. och II: 365 av herr Nilsson i Spånstad m. fl. måtte, i den mån de icke kunna anses besvarade genom vad utskottet härovan anfört, av riksdagen lämnas utan åtgärd.

Stockholm den 17 april 1951.

På bevillningsutskottets vägnar:

ADOLV OLSSON.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Sjödahl, Heüman, Velander, Petré, Falk, Ramberg, Niklasson, Wehtje, Einar Eriksson och Werner; samt

från andra kammaren: herrar Olsson i Gävle, Sandberg, Björklund, Jonsson i Skedsbygd*, Orgård, Kristensson i Osby, Hagberg i Malmö, Nilsson i Kristinehamn, Persson i Svensköp* och Kärrlander.

* Icke närvarit vid justering av betänkandet.

Reservationer:

I) av herrar *Velander*, *Wehtje* och *Hagberg* i Malmö, vilka under hänvisning till de likalydande motionerna I: 277 av herr Mannerskantz m. fl. och II: 362 av herr Dickson m. fl. ansett, att den under punkten A) i utskottets hemställan avsedda restitutionen borde omfatta hela den enligt 1929 års förordning utgående bensinskatten eller sålunda 25 öre för liter.

II) av herrar *Olsson* i Gävle, *Sjödahl*, *Heüman*, *Ramberg*, *Einar Eriksson*, *Björklund*, *Orgård*, *Nilsson* i Kristinehamn och *Kärrlander*, vilka ansett, att utskottets yttrande och hemställan bort erhålla följande lydelse:

»I de likalydande — — — (= utskottet s. 11 rad 27 uppfifrån—s. 12 rad 9 uppfifrån) — — — statens jordbruksnämnd.

Vid 1950 års riksdag väcktes ett flertal motioner med yrkanden om utvidgad rätt till restitution av skatt å bensen, som använts inom jordbruket, trädgårdsodlingen, det yrkesmässiga fisket och industrien. Bevillningsutskottet, som upptog motionerna till behandling i sitt betänkande nr 66, ansåg sig icke kunna tillstyrka en omedelbar utvidgning av restitutionsrätten i den omfattning, som föreslagits i motionerna, utan förordade att en allsidig och förutsättningslös utredning angående rätten till restitution av skatt å bensen skulle komma till stånd. På ett begränsat område, nämligen

såvitt anginge skatten å bensin som användes vid jordbruket till bensindrivna traktorer, fann utskottet dock motiverat att en restitutionsrätt genomfördes utan ytterligare uppskov. I enlighet härmed hemställde utskottet, att riksdagen måtte bemyndiga Kungl. Maj:t att förordna om restitution av den ordinarie skatten å bensin, som från och med den 1 januari 1951 och tills vidare förbrukades vid jordbruket till bensindrivna traktorer.

Utskottsbetänkandet var i denna del icke enhälligt. Vid detsamma fanns fogad en av nio ledamöter biträdd reservation. Reservanterna instämde i yrkandet om en allmän översyn av bestämmelserna om rätt till restitution av bensinskatt men motsatte sig att — innan resultatet av denna utredning förelåg — omedelbara åtgärder vidtoges inom en begränsad sektor, vilka åtgärder kunde föregripa det slutliga resultatet av den allmänna översynen. Däremot syntes enligt reservanternas mening hinder icke föreligga att vid översynen i första hand jordbrukets restitutionsproblem gjordes till föremål för utredning. Reservanterna erinrade om att, då 1948 års bevillningsutskott förordade införandet av restitutionsrätt för skatten å bensin, som förbrukats vid jordbruket till bensindrivna traktorer, hade en markerad skillnadslinje uppdragits mellan den ordinarie skatten och tilläggsskatten å bensin. Den av 1948 års bevillningsutskott förordade restitutionsrätten avsåg också endast tilläggsskatten, medan däremot den ordinarie skatten fortfarande skulle utgå med sitt fulla belopp. Några utfästelser beträffande den ordinarie skatten gjordes icke av 1948 års riksdag. Enligt reservanternas mening kunde det icke bortses ifrån att ett omedelbart genomförande av den motionsledes påyrkade rätten till restitution av den *ordinarie* skatten för bensin till jordbrukets bensindrivna traktorer skulle för en viss kategori yrkesutövare betyda ett gynnande, som kunde väcka berättigade erinringar från andra yrkesutövarers sida. Reservanterna underströko även att ett bifall till vad utskottsmajoriteten föreslagit skulle innebära, att riksdagen fattade beslut i en sakfråga och samtidigt påyrkade, att en utredning skulle göras om möjligheterna att praktiskt lösa bl. a. samma sakfråga. Rörande vad reservanterna i övrigt anförde till stöd för sin ståndpunkt må hänvisas till den härövan intagna redogörelsen för reservationen.

Vid riksdagens behandling av 1950 års bevillningsutskotts förenämnda betänkande nr 66 bifölls reservationen. I enlighet härmed hemställde riksdagen i skrivelse den 9 december 1950 (nr 420), att Kungl. Maj:t måtte skyndsamt föranstalta om en allmän översyn av bestämmelserna om rätt till restitution av skatt å bensin, som förbrukas för andra ändamål än för trafik på allmän väg — därvid i första hand restitutionsrätten i fråga om vid jordbruket använd bensin borde omprövas — samt för riksdagen framlägga de förslag vartill denna översyn kunde föranleda.

Den av riksdagen begärda utredningen har numera igångsatts. Med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande den 23 februari i år har nämligen chefen för finansdepartementet den 6 mars tillkallat en särskild utredningsman med uppdrag att verkställa en allmän utredning rörande beskattningen av motorfordonstrafiken. Enligt utredningsdirektiven skall utredningen jämväl omfatta frågan om rätt till restitution av bensinskatt.

Med hänsyn till att riksdagen sålunda så sent som i december 1950 dels avslagit framställda yrkanden om införandet av en omedelbar restitutionsrätt för den ordinarie skatten å bensin, som användes till jordbrukets bensindrivna traktorer, dels ock hos Kungl. Maj:t anhållit om en allmän översyn av restitutionsbestämmelserna samt denna översyn numera igångsatts, får utskottet hemställa om avslag på de föreliggande motionerna I: 149 och II: 191 samt I: 277 och II: 362. Utskottet har därvid förutsatt, att det av riksdagen uttalade önskemålet om förtursbehandling av jordbrukets restitutionsproblem kommer att beaktas vid den nu pågående utredningen.

I de likalydande motionerna I: 278 — — — (= utskottet s. 14 rad 15 uppfifrån—s. 14 rad 13 nedifrån) — — — motionerna I: 278 och II: 365.

Utskottets hemställan.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

A) att de likalydande motionerna I: 149 av herr Ivar Nilzon m. fl. och II: 191 av herr Svensson i Stenkyrka m. fl. samt de likalydande motionerna I: 277 av herr Manner-skantz m. fl. och II: 362 av herr Dickson m. fl. icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd; samt

B) att de likalydande motionerna I: 278 — — — (= utskottet s. 15 rad 3 uppfifrån--s. 15 rad 6 uppfifrån) — — — lämnas utan åtgärd.»